

Anexa 1 - Exceptarea cetățenilor străini sau apatrizii aflați în situații deosebite care provin din zona conflictului armat din Ucraina și intră în România de la plata contribuțiilor sociale

Conform prevederilor Codului Fiscal în vigoare, în categoria persoanele care au **calitatea de contribuabili la sistemul public de pensii**, cu respectarea acordurilor privind sistemele de securitate sociala la care România este parte sunt și 1) cetățenii români, cetățenii altor state sau apatrizii, pe perioada în care au, conform legii, domiciliul ori reședința în România și/sau 2) cetățenii români, cetățenii altor state și apatrizii care nu au domiciliul sau reședința în România, în condițiile prevăzute de acordurile privind sistemele de securitate socială la care România este parte. În plus, conform prevederilor Normelor Metodologice de aplicare a Codului Fiscal, prin cetățenii români, cetățenii altor state și apatrizii care nu au domiciliul sau reședința în România, se înțelege acele persoane fizice care potrivit acordurilor privind sistemele de securitate socială la care România este parte, datorează contribuția de asigurări sociale în România.

În categoria persoanelor care au **calitatea de contribuabili la sistemul de asigurări sociale de sănătate**, cu respectarea acordurilor privind sistemele de securitate socială la care România este parte, intră și cetățenii străini și apatrizii care au solicitat și au obținut prelungirea dreptului de ședere temporară ori au domiciliul în România.

Întrucât între Romania și fosta URSS există încheiată o convenție privind colaborarea în domeniul prevederilor sociale, convenție aplicabilă și Ucrainei, în vigoare de la 1 iulie 1961 și neexistând o denunțare a acesteia de către oricare dintre părți, s-ar putea considera că este aplicabilă în cazul cetățenilor ucraineni care caută refugiu în România în această perioadă de conflict armat.

În contextul actual, identificăm două situații de analizat cu privire la posibilitatea devenirii contribuabil la sistemul public de pensii și / sau celui de asigurări sociale de sănătate: cetățenii ucraineni, angajați ai unui angajator ucrainean, vor desfășoară activitate pentru angajatorul său de pe teritoriul României și / sau cetățeanul ucrainean va fi angajat de un angajator român.

În cazul desfășurării activității pentru angajatorul său de pe teritoriul României, cetățeanul ucrainean nu devine contribuabil al sistemului de asigurări sociale de sănătate, atâta timp cât acesta nu își prelungește dreptul de ședere în România. Din punct de vedere al contribuției la pensie, ar părea că atât timp cât există această convenție privind colaborarea în domeniul prevederilor sociale, acesta devine contribuabil al sistemului public de pensii în baza punctului 2) menționat mai sus, și anume: cetățenii români, cetățenii altor state și apatrizii care nu au domiciliul sau reședința în România, în condițiile prevăzute de acordurile privind sistemele de securitate socială la care România este parte. Cu toate acestea, normele metodologice prevăd că aceștia devin contribuabili la sistemul public de pensii din România doar dacă convenția prevede acest lucru. Este neclar astfel, dacă cetățenii ucraineni ce vor desfășura activitate de pe teritoriul României vor fi considerați contribuabili la sistemul public de pensii din Romania doar în cazul în care aceștia își vor prelungi dreptul de ședere sau poate fi interpretat că, în contextul în care există o convenție aplicabilă celor două țări, coroborat cu lipsa unui certificat privind contribuțiile sociale datorate și plătite în Ucraina, aceștia datorează contribuția la pensie în România chiar și în contextul în care nu își prelungesc dreptul de ședere.

Mai mult, în cazul în care autoritățile consideră că acordul privind colaborarea în domeniul prevederilor sociale nu se mai aplică (considerând vechimea acestuia și confirmările verbale privind neaplicarea acestuia în prezent, deși nu a fost ratificat), contribuția la pensie efectuată în România de către cetățenii ucraineni, forțați de aceste circumstanțe de război să desfășoare activitate de pe teritoriul României, nu ar fi recunoscute la momentul pensionării. Mai precis, vechimea în muncă și perioada de activitate asimilată cu vechimea în muncă nu va fi luată în considerare la acordarea pensiei.

În cazul desfășurării activității în baza unui contract de muncă încheiat cu un angajator român, situația este mult mai clară, aceștia datorând în România atât contribuția socială de sănătate, cât și pe cea la pensie.

Astfel, în vederea integrării mai ușoare a refugiaților, nevoia de personal existentă pe piața muncii din România, cât și probabilitatea neaplicării convenției privind colaborarea în domeniul prevederilor sociale, mediul de afaceri propune, coroborat cu scutirea de la plata impozitului pe veniturile salariale și asimilate salariului, scutirea de la plata contribuțiilor sociale de sănătate și contribuția la pensie a veniturilor salariale obținute de cetățenii ucraineni pentru activitatea desfășurată din România (fie muncă la distanță pentru angajatorul ucrainean sau în baza unui contract local încheiat cu un angajator român), indiferent dacă aceștia își prelungesc sau nu dreptul de ședere în România.

Perioada maximă pentru care se solicită aplicarea exceptării de la plata contribuțiilor sociale (CAS, CASS și CAM) pentru veniturile salariale și asimilate salariilor este de 9 luni într-un an calendaristic (perioadă pentru care este aplicabilă exceptarea de la avizul de muncă) de la data desfășurării activității de pe teritoriul României (fie ea muncă la distanță pentru angajatorul ucrainean sau în baza unui contract local încheiat cu un angajator român).